

برنا محمد

آموزش نکته به نکته و
سوالات طبقه بندی شده

دروس اختصاصی

ویژه دانشگاه فرهنگیان

کد: ۱۷۳۰۳

آموزش نکته به نکته و سوالات طبقه‌بندی شده

دروس اختصاصی

ویژه دانشگاه فرهنگیان

عنوان و نام پدیدآور : آموزش نکته به نکته و مجموعه سوالات طبقه‌بندی شده دروس اختصاصی آزمون دانشگاه فرهنگیان / پدیدآورنده: گروه طراحان.
 مشخصات نشر : تهران : چهارخونه، ۱۴۰۳.
 مشخصات ظاهری : ۳۴۴ ص: ۲۹×۲۲ س.م.
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۳۰۵-۲۱۷-۸-۸
 وضعیت فهرست نویسی : فیپا
 موضوع : آزمون‌ها -- ایران
 موضوع : -- ایران -- آزمون‌ها
 شناسه افزوده : انتشارات چهارخونه
 رده بندی کنگره : JQ۱۷۸۶
 رده بندی دیویی : ۳۵۱/۰۷۶
 شماره کتابشناسی ملی : ۷۵۰۳۲۴۹

آموزش نکته به نکته و مجموعه سوالات طبقه‌بندی شده دروس اختصاصی (وپژه دانشگاه فرهنگیان)

انتشارات چهارخونه

ناشر:

گروه طراحان

گردآوری و تألیف:

مریم حسینی - ویدا حجابی

ویراستار:

یاسمین یاوری

طراح و صفحه‌آرایی:

امیر گرافیک

لیتوگرافی:

یگانه

چاپ و صحافی:

فتوحی

ناظر چاپ:

سوم - پاییز ۱۴۰۳

نوبت چاپ:

۱۰۰۰ جلد

شمارگان:

۶۸۰۰۰۰ تومان

قیمت:

www.4khooneh.org

فروشگاه اینترنتی:

www.4khooneh.Org

پایگاه و فروشگاه اینترنتی

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است و هرگونه نسخه برداری پیگرد قانونی دارد.

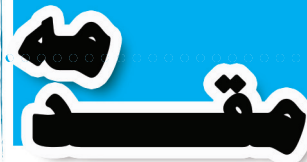
تلفن‌های مرکز پخش: ۰۹۱۲۶۲۰۰۰۶۲ - ۶۶۹۲۷۷۹۶ - ۶۶۹۲۸۱۷۱

جهت دریافت کتاب از طریق به سایت www.4khooneh.Org مراجعه نموده

و یا با شماره تلفن ۶۶۹۲۸۰۹۲ (۰۲۱) تماس حاصل فرمایید.

ISBN: 978 - 600 - 305 - 217 - 8

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۰۵-۲۱۷-۸

آزمون دانشگاه فرهنگیان از ابتدای سال ۱۴۰۳ به شیوه‌ای جدید برگزار شد. در این آزمون، داوطلبان علاوه بر سوالات دروس اختصاصی گروه آزمایشی خود، می‌بایست به سوالات اختصاصی پذیرش دانشجو-معلم نیز پاسخ بدهند. پس بزرگترین تغییر، اضافه شدن دروسی تحت عنوان «آزمون اختصاصی پذیرش دانشجو-معلم» بود.

این بخش جدید در آزمون دانشگاه فرهنگیان شامل دو عنوان درسی (۱) هوش و استعداد معلمی، و (۲) تعلیم و تربیت اسلامی می‌شود.

انتشارات چهارخونه با اتکا به سابقه فعالیت در تهیه و تدوین منابع کمک آموزشی برای آزمون‌های آموزش و پرورش موفق به انتشار اولین کتاب ویژه کنکور فرهنگیان شد. از آنجا که محتوای کتاب، درسنامه‌ها و تست‌ها بر اساس تجربه چندین ساله مولفین انتشارات و بررسی و تحلیل‌های دقیق، تنظیم شده بود، این کتاب توانست به صورت چشمگیری در ارائه مطالب مفید و راهگشا، موفق باشد و نتیجه چشمگیری را برای خوانندگان به ارمغان بیاورد. امسال نیز با تکیه بر تجربه موفق سال گذشته و با افزودن سوالات آزمون ۱۴۰۳ و طبقه‌بندی دقیق مطالب ویرایش جدید را ارائه می‌نماییم.

مباحث این کتاب از بخش‌های زیر تشکیل شده است:

- درسنامه کلیه دروس به طور کامل، ساده و روان با ذکر نکات مهم
 - تست‌های کنکور فرهنگیان در سال ۱۴۰۳ با پاسخنامه تشریحی
 - تست‌های تألیفی استاندارد برای کلیه دروس
 - ارائه تست‌های کنکور سال‌های گذشته برای دروس دین و زندگی
 - ارائه نمونه تست‌های استخدامی آموزش و پرورش برای درس هوش و استعداد معلمی
- این درسنامه‌ها در کنار تست‌های کنکوری، آموزش و پرورشی و تألیفی، تمامی آنچه را که شما برای موفقیت در «آزمون پذیرش دانشجو-معلم» نیاز دارید، در اختیارتان قرار می‌دهد.

مجید ذاکر

مواد و ضرایب دفترچه ویژه آزمون اختصاصی تربیت معلم در سال ۱۴۰۴ به شرح زیر است.

مواد آزمون	ضریب
هوش و استعداد معلمی	۳
تعلیم و تربیت اسلامی	۲

ماده امتحانی «هوش و استعداد معلمی»:

جنبه‌های شناختی و تحلیلی این استعداد، با هدف سنجش توانایی‌های ذهنی داوطلبان همانند قدرت درک، تحلیل، استدلال و استنتاج آن‌ها در آزمون مبنای طرح سؤال قرار می‌گیرد. سؤالاتی از جنس درک مفهوم متن، استدلال بر پایه گزاره‌های منطقی، طبقه‌بندی و تحلیل متغیرها، انجام مقایسه‌های کمی و حل مسائل عددی، نمونه‌هایی از سؤالات این عنوان امتحانی هستند.

ماده امتحانی «تعلیم و تربیت اسلامی»:

۱- سه فصل اول کتاب «معارف معلمی» استاد محسن قرائتی.

۲- کتاب‌های دین و زندگی متوسطه دوم به شرح ذیل:

الف) برای گروه‌های آزمایشی علوم ریاضی و فنی، علوم تجربی و هنر و زبان خارجی

نام کتاب	پایه تدریس	کد کتاب	سال چاپ	بخش کتاب	صفحات
دین و زندگی (۱)	دهم	۱۱۰۲۰۴	۱۴۰۱	بخش دوم (از درس هشتم تا درس دوازدهم)	۹۸ الی ۱۵۲
دین و زندگی (۲)	یازدهم	۱۱۱۲۰۴	۱۴۰۲	بخش دوم (از درس یازدهم تا درس دوازدهم)	۱۳۸ الی ۱۵۸

ب) برای گروه آزمایشی علوم انسانی

نام کتاب	پایه تدریس	کد کتاب	سال چاپ	بخش کتاب	صفحات
دین و زندگی (۱)	دهم	۱۱۰۲۰۵	۱۴۰۱	بخش دوم (از درس نهم تا درس چهاردهم)	۹۶ الی ۱۵۸
دین و زندگی (۲)	یازدهم	۱۱۱۲۰۵	۱۴۰۲	بخش دوم (از درس شانزدهم تا درس هجدهم)	۱۹۶ الی ۲۳۰

با توجه به تنوع و پیچیدگی مباحث آزمون اختصاصی فرهنگیان در این کتاب از شیوه‌ای نوین برای تسهیل مطالعه و یادگیری مطالب استفاده نموده‌ایم.

در بخش‌های مختلف کتاب در مقابل مطالب یک QRCode قرار گرفته که اگر دوربین تلفن همراه خود را در مقابل آن بگیرید یک لینک مطابق تصویر دریافت می‌کنید. اگر روی لینک ضربه بزنید صفحه‌ای باز می‌شود و یک فیلم آموزشی راجع به آن مطلب برای شما پخش خواهد شد.

هوش و استعداد معلمی

- پیشگفتار:** سنجش هوش و استعداد معلمی ۹
- فصل ۱:** درک مفهوم متن ۱۱
- فصل ۲:** استدلال بر پایه گزاره‌های منطقی ۶۵
- فصل ۳:** تحلیل و طبقه‌بندی متغیرها ۱۰۴
- فصل ۴:** حل مسائل عددی ۱۱۹
- فصل ۵:** هوش ریاضی - هندسه ۱۵۴
- فصل ۶:** هوش تصویری ۱۵۸
- پاسخ‌نامه:** ۱۸۳

تعلیم و تربیت اسلامی قسمت اول (دین و زندگی)

فصل ۷: دین و زندگی پایه دهم

- درس ۸ گروه ریاضی و تجربی معادل درس ۹ گروه علوم انسانی ۲۲۷
- درس ۹ گروه ریاضی و تجربی معادل درس ۱۱ گروه علوم انسانی ۲۲۹
- درس ۱۰ گروه ریاضی و تجربی معادل درس ۱۲ گروه علوم انسانی ۲۳۱
- درس ۱۱ گروه ریاضی و تجربی معادل درس ۱۳ گروه علوم انسانی ۲۳۶
- درس ۱۲ گروه ریاضی و تجربی معادل درس ۱۴ گروه علوم انسانی ۲۳۷
- درس ۱۰ گروه علوم انسانی ۲۴۰
- سوالات:** ۲۴۱

فصل ۸: دین و زندگی پایه یازدهم

- درس ۱۱ گروه ریاضی و تجربی معادل درس ۱۶ گروه علوم انسانی ۲۵۸
- درس ۱۲ گروه ریاضی و تجربی معادل درس ۱۸ گروه علوم انسانی ۲۶۰
- درس ۱۷ گروه علوم انسانی ۲۶۵

فهرست

سوالات : ۲۶۷

پاسخنامه : ۲۷۸

تعلیم و تربیت اسلامی قسمت دوم (کتاب استاد قرائتی)

فصل ۹: ارزش معلمی ۲۹۱

فصل ۱۰: صفات معلم ۳۰۰

فصل ۱۱: وظایف معلم ۳۱۹

پاسخنامه : ۳۳۷

هوش و استعداد معلمی

هیچ یک از ما همه چیز را نمی‌دانیم، بنابراین یکی از معیارهای مهم برای یک فرد موفق، توانایی یادگیری آن چیزهایی است که برای انجام شغل معلمی نیاز دارد ولی الان نمی‌داند. اینجاست که هوش با مفهوم «توانایی یادگیری و قابلیت انطباق با محیط و تفکر انتزاعی» ارزش و اهمیت خود را نمایان می‌سازد. فرد با هوش کسی است که توانایی تفکر مستدل دارد، محیط خود را می‌شناسد و می‌تواند خود را با آن منطبق سازد و با داشتن قدرت تجسم، مسائل را پیش‌بینی و حل می‌کند. بسیاری از اندیشمندان، هوش را دارای اجزای مختلف می‌دانند. برای یک معلم، هوش زبانی، منطقی، تحلیلی و ریاضی و تصویری از اهمیت بالایی برخوردار هستند و دقیقاً به همین علت سوالات هوش در آزمون‌های آموزش و پرورش نیز بر همین انواع هوش متمرکز هستند. در این مبحث، این بخش از مفاهیم هوش تشریح شده و ساختار سوالاتی که برای سنجش آنها در آزمون استفاده می‌شود، معرفی شده‌اند و نمونه‌های بسیاری از سوالات سال‌های قبل آموزش و پرورش و کنکور فرهنگیان سال ۱۴۰۳ نیز به صورت تشریحی برای تمرین شما حل شده‌اند. این سوالات جنبه‌ها و ابعاد مختلف هوش را مورد پرسش قرار داده‌اند و محتوایی مرتبط با موضوعات یادگیری، آموزش، روابط بین فردی و سایر ابعاد نزدیک به تعلیم و تربیت را شامل می‌شوند.

تعلیم و تربیت اسلامی

در بخش تعلیم و تربیت اسلامی نیز دو گروه منبع معرفی شده است.

۱ کتاب‌های دین و زندگی

در مجموع چند درس از کتاب‌های دین و زندگی پایه‌های دهم و یازدهم به عنوان بخشی از منابع تعلیم و تربیت اسلامی معرفی شده است. دروس انتخاب شده عموماً به جنبه‌های رفتار اجتماعی، شخصیت انسان و احکام اصلی دین مربوط هستند.

در مورد تفاوت این درس برای گروه‌های آزمایشی مختلف، توجه داشته باشید که به رغم اینکه شماره دروس اعلام شده برای رشته‌های علوم انسانی با سایر رشته‌ها متفاوت است، ولی در حقیقت محتوای دروس عمدتاً بین همه رشته‌های تحصیلی یکسان است و صرفاً شماره این دروس در کتاب درسی‌شان متفاوت هستند. آن بخش کوچکی از درس که برای رشته علوم انسانی متفاوت است، را در انتهای هر فصل به طور مجزا و مشخص قرار داده‌ایم. به غیر از این بخش کوچک، لازم است همه دانش‌آموزان، باقی صفحات مبحث دین و زندگی را بخوانند.

۲ مهارت‌های معلمی

کتاب مهارت‌های معلمی تألیف حجة الاسلام قرائتی است و به جنبه‌های مختلف شغل معلمی و مشخصات معلم می‌پردازد. در این کتاب ارزش و صفات معلم، وظایف و روش و منش او با استناد به قرآن و احادیث متعدد مورد بحث قرار گرفته است و مثال‌های بسیاری از پیامبران و امامان معصوم (ع) برای شرح و توضیح مفاهیم آورده شده است.

توجه: در مطالعه هر دو درس تعلیم و تربیت اسلامی توجه زیادی به رابطه آیات قرآنی و احادیث با عناوین و موضوعات درس داشته باشید.

پیشگفتار: سنجش هوش و استعداد معلمی

مشاهده محتوای مطلب (۱)

مادهٔ امتحانی «هوش و استعداد معلمی» با ضریب ۳ در آزمون اختصاصی دانشگاه فرهنگیان از سال ۱۴۰۳ مطرح شد. در آن زمان هیچ سابقه‌ای از برگزاری این آزمون وجود نداشت. بنابراین برای توضیح منابع این درس، سازمان سنجش اعلام کرد «جنبه‌های شناختی و تحلیلی این استعداد، با هدف سنجش توانایی‌های ذهنی داوطلبان همانند قدرت درک، تحلیل، استدلال و استنتاج آن‌ها، در کنکور مبنای طرح سؤال قرار می‌گیرد. به علاوه سؤالاتی از جنس درک مفهوم متن، استدلال بر پایه گزاره‌های منطقی، طبقه‌بندی و تحلیل متغیرها، انجام مقایسه‌های کمی و حل مسائل عددی، نمونه‌هایی از سؤالات این عنوان امتحانی هستند.» در این اطلاعیه، سازمان سنجش به جنبه‌های مختلف هوش اشاره نمود و سنجش آن جنبه‌ها را مبنای سوالات کنکور معرفی کرد.

اگر QR Code روبه‌رو را با دوربین تلفن همراه خود اسکن کنید، لینکی برای شما به نمایش در خواهد آمد که با ضربه بر روی آن لینک می‌توانید ویدئوی آموزشی آن را مشاهده نمایید. این ویدئو به طور کامل ماهیت سوالات درس هوش و استعداد معلمی را توضیح می‌دهد. در سایر بخش‌های کتاب نیز با استفاده از QR Code ویدئوهای آموزشی را در اختیار شما قرار دادیم که یادگیری مطالب و حل تست‌ها را برای شما ساده می‌کند و توضیحات ارزشمندی به شما ارائه می‌دهد. توصیه می‌کنیم این فرصت را مغتنم دانسته و از محتوای کتاب، چه متن نوشتاری و چه ویدئوهای آموزشی حداکثر بهره را ببرید.

اکنون که یک دوره از این آزمون برگزار شده، ما اطلاعات دقیق‌تری در مورد نحوهٔ برگزاری و نوع سوالات داریم.

تجربهٔ آزمون سال ۱۴۰۳

مشاهده محتوای مطلب (۲)

سوالات هوش و استعداد در آزمون‌های متعددی مطرح می‌شود. به عنوان مثال در آزمون‌های تیزهوشان پایهٔ ششم به هفتم، یا پایهٔ نهم به دهم هر سال این سوالات طرح می‌شوند ولی باید توجه داشته باشید که نوع سوالات در این آزمون‌ها با آزمون دانشگاه فرهنگیان متفاوت است و نباید برای کسب آمادگی در آزمون فرهنگیان از تست‌های آزمون‌های دیگر استفاده کنید، زیرا بخش عمدهٔ وقت و تلاش خود را هدر خواهید داد. در ویدئوی مرتبط با QR Code روبه‌رو انواع سوالات به صورت تصویری توضیح داده شده‌اند.

اردیبهشت ۱۴۰۳ اولین آزمون اختصاصی دانشگاه فرهنگیان برگزار شد. با بررسی این آزمون می‌توانیم نکات متعددی را بیاموزیم که راهگشای ما در آزمون سال ۱۴۰۴ باشد.

۱ سوالات آزمون اختصاصی برای پنج گروه مختلف متفاوت بودند. یعنی برای گروه‌های ریاضی، علوم تجربی، انسانی، هنر و زبان‌های خارجی دفترچه‌های جدا با سوالات متفاوت داده شده بود.

۲ تعداد سوالات مادهٔ امتحانی هوش و استعداد معلمی ۲۰ عدد بود.

۳ سوالات به پنج بخش جداگانه قابل تفکیک بودند؛ این تقسیم‌بندی عیناً در آزمون همهٔ گروه‌ها مشابه بود:

الف) درک مفهوم متن (درک مطلب): در این قسمت یک متن با دو پاراگراف داده شد و سپس ۳ سوال در مورد متن مطرح شد.

ب) گزاره‌های منطقی: در این سوالات ابتدا متنی با یک پاراگراف قرار دارد، سپس سوالی منطقی در مورد آن پاراگراف پرسیده می‌شود. ۴ سوال از این نوع مطرح شد.

ج) تحلیل متغیرها: در این نوع سوال، ابتدا موضوعی مطرح می‌شود، سپس چند فرض راجع به آن موضوع عنوان می‌شود و پس از آن سوالاتی بر اساس فرضیات پرسیده می‌شود. ۳ سوال هم از این نوع در آزمون اختصاصی داشتیم.

د) مسائل عددی: مسائل عددی تنوع بسیار بالایی دارند و در سال‌های آینده ممکن است انواع دیگری از مسائل عددی مطرح شوند. ۵ سوال از مسائل عددی مطرح شده بود.

ه) هوش تجسمی (تصویری): سوالات هوش تجسمی تنوع بسیار بالایی دارند و در سال‌های آینده ممکن است انواع دیگری از آنها مطرح شوند. ۵ سوال از هوش تجسمی مطرح شده بود.

بدین ترتیب با بررسی سوالات آزمون سال ۱۴۰۳ متوجه ترکیب بندی سوالات شدیم. باید توجه داشته باشید که این ترکیب بندی یک قانون نیست و لزوماً و به طور صد در صد در سال آینده تکرار نخواهد شد. ولی در عین حال می‌توانیم به عنوان یک راهنما به آن توجه کنیم. شاید در سال آینده هر کدام از بخش‌ها، یک سوال کمتر یا بیشتر از سال ۱۴۰۳ داشته باشند.

حال با توجه به این موضوع که سازمان سنجش در پی ارزیابی ابعاد مشخصی از هوش و توانایی‌های ذهنی داوطلبان است، پیش

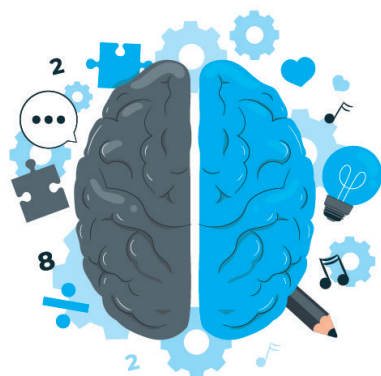
از آغاز دروس و تست‌های مبحث «هوش و استعداد معلمی» بهتر است کمی در مورد معنا و مفهوم هوش صحبت کنیم و متوجه شویم که اساساً در این مبحث به دنبال چه چیزهایی هستیم، کدام یک از انواع هوش را مد نظر داریم و چگونه باید آن را یاد بگیریم.

هوش چیست؟

«پیش از دو هزار سال پیش، افلاطون در کتاب «جمهوریت»، هوش را تعیین کننده اصلی جایگاه سیاسی و اجتماعی افراد تعریف کرد.»

اغلب افراد تصور می‌کنند معنای هوش را می‌دانند و به همین علت به سادگی صفاتی مثل باهوش، کم‌هوش، زرنگ و تنبل را در مورد سایرین و خود بکار می‌برند. ولی در واقع آنها تعریفی دقیق از هوش ندارند و اجزای تشکیل دهنده آن یا نحوه شکل‌گیری آن را نمی‌دانند.

واقعیت این است که در مورد هوش هیچ تعریف منسجم و واحدی که (حداقل) اکثر دانشمندان روی آن اتفاق نظر داشته باشند، وجود ندارد. دلیل اصلی این موضوع، انتزاعی بودن هوش است. ما هیچ واقعیت فیزیکی خارجی برای بحث در مورد هوش نداریم. حتی نمی‌دانیم دقیقاً کدام قسمت از مغز درگیر مسئله هوش است. موضوع بررسی ما، عموماً رفتارهایی از انسان است که هوشمندان به حساب می‌آوریم و آنها را نشانه‌هایی از وجود هوش می‌دانیم. با این حال، سه مشخصه در مجموعه تعاریف متعددی که از هوش ارائه شده، قابل تشخیص و اتکا است.

● توانایی سازگاری یا انطباق با محیط از طریق پاسخ به موقعیت‌های جدید و تجربه نشده (حل مسئله)

● توانایی یادگیری موضوعات مختلف بویژه انتزاعیات، سمبل‌ها و نمادها

● توانایی تفکر انتزاعی، یعنی توانایی استفاده از مفاهیم مختلف، نمادهای کلامی/عددی، اندیشه‌ها، اصول و روابط

در آزمون اختصاصی دانشگاه فرهنگیان، هوش و استعداد را برای کار معلمی مورد سنجش قرار می‌دهند. یک معلم برای موفقیت در شغلش چه کارهایی انجام می‌دهد و به چه توانایی‌هایی نیاز دارد؟

۱) او باید بتواند به خوبی برای دانش‌آموزانش صحبت کند و مطالب را به وضوح برای آنها بیان کند.

۲) معلم باید بتواند صحبت‌های دانش‌آموزانش را بشنود و منظور آنها را کاملاً درک کند.

۳) او باید بتواند به خوبی متن بنویسد. به عنوان مثال، جزوه‌ی درس را بنویسد، سوال طرح کند و ...

۴) معلم در بسیاری از مواقع در شرایط سخت و دشوار قرار می‌گیرد. او از یک سو تعداد زیادی دانش‌آموز (کودک، نوجوان یا جوان) را در کلاس مدیریت می‌کند که هر کدام شرایط و مسائل ویژه خود را دارند. در عین حال باید خودش و کلاسش را با شرایط مدرسه سازگار نماید و با همکاران و مدیریت مدرسه تعامل صحیح داشته باشد و بسیاری از مسائل دیگر. برای اینکه از عهده این امور برآید باید بتواند مسائل را تحلیل کند و توانایی حل مسائل پیچیده را داشته باشد. همچنین قدرت تجسم و تخیل بالایی داشته باشد.

برای موارد ۱ تا ۳ سوالات «درک مفهوم متن» و «گزاره‌های منطقی» ملاک سنجش خوبی هستند. برای مورد ۴ هم سوالات «تحلیل متغیرها»، «مسائل عددی» و «هوش تجسمی» ملاک و معیار مناسبی برای بررسی و قضاوت به حساب می‌آیند.

فصل

درک مفهوم متن

مشاهده محتوای مطلب (۳)

همانطور که در ابتدا اشاره کردیم، چند سوال از «هوش و استعداد معلمی» مربوط به درک مفهوم متن است. منظور، همان تست‌هایی است که متنی را در ابتدا به شما می‌دهد و سپس چند سوال در مورد آن متن از شما می‌پرسد. البته برای اینکه میزان هوش شما را بسنجند چند نکته ظریف در این سوالات به کار می‌برند و شما برای یافتن پاسخ صحیح، نیازمند یاد گرفتن تکنیک‌ها، تمرین زیاد و کسب مهارت هستید. این دسته از سوالات به این علت که با متن و کلمات سروکار دارند، جزو دسته هوش کلامی-زبانی محسوب می‌شوند.

این نوع از هوش به ما این امکان را می‌دهد تا با افراد دیگر گفتگو کنیم، متن و حتی نامه یا ایمیل بنویسیم.

همانطور که گفتیم، در آزمون سال ۱۴۰۳ متن‌های درک مطلب دو پاراگراف داشت و در انتهای متن نیز چهار سوال پرسیده شده بود. توجه داشته باشید که در آزمون‌های سال‌های بعد ممکن است متن از سه پاراگراف تشکیل شود و یا تعداد سوالات انتهای متن نیز به چهار یا پنج سوال افزایش یابد ولی این موضوع تأثیری بر روی مطالعه و تمرین شما ندارد. شما باید با ساختار این سوالات و استراتژی‌های پاسخگویی به آنها آشنا شوید، بدین ترتیب تغییر تعداد پاراگراف‌ها یا سوالات تأثیری بر توانایی شما در پاسخگویی نخواهد گذاشت. حال به طور دقیق‌تر سوالات درک مطلب را بررسی می‌کنیم. این سوال‌ها شباهت زیادی به درک مطلب در آزمون‌های زبان انگلیسی دارند، با این تفاوت که به زبان فارسی طرح می‌شوند. در آزمون کتبی، ساختار آنها به این صورت است که ابتدا متنی نسبتاً طولانی داده می‌شود و سپس از محتوای متن، چند سوال پرسیده می‌شود. برای پاسخ به این سوالات باید محتوای متن را درک کنید و اطلاعات داخل آن را تجزیه و تحلیل نمایید. در ادامه به بررسی محتوای متن و انواع این سوالات و سپس نحوه برخورد با آنها خواهیم پرداخت.

محتوای متن

در آزمون‌های هوش کنکور فرهنگیان معمولاً متن‌هایی انتخاب می‌شود که به نوعی با شغل مورد نظر (یعنی معلمی) مرتبط باشد. به عنوان مثال، در آزمون‌هایی که برای وزارت آموزش و پرورش برگزار می‌شود، محتوای متون در اطراف موضوعات زیر است:

- سبک‌های تدریس
- سند تحول بنیادین آموزش و پرورش
- ارزشیابی تحصیلی
- روانشناسی تربیتی
- فلسفه‌های تعلیم و تربیت
- آموزش هنر، ریاضیات و ...
- خستگی و فرسودگی شغلی (به طور کلی یا مرتبط با معلمان)
- ارتباط معلم و دانش‌آموز

مشاهده محتوای مطلب (۴)

بدین ترتیب، ممکن است داوطلبان در مورد محتوای متن، دانش و اطلاعاتی از قبل داشته باشند. این موضوع از سویی منفی و از سوی دیگر مثبت تلقی می‌شود. جنبه مثبت این است که شما با اتکا به دانش قبلی‌تان، متن را سریع‌تر درک می‌کنید و استرس ناشی از پیچیدگی متن کاهش پیدا می‌کند. ولی در بُعد منفی، این احتمال وجود دارد که شما برخی از سوالات را بر اساس دانش خودتان پاسخ دهید، نه آن چیزی که دقیقاً در متن بیان شده است.

توجه داشته باشید که به سوالات درک مطلب، تنها و تنها بر اساس اطلاعات درون متن (یا مطالب گفته شده) پاسخ دهید. مهم نیست که این مطالب صحیح هستند یا نه، یا تفکر شما همخوانی دارند یا نه. شما در مورد صحت یا نادرستی متن قضاوت نمی‌کنید، شما فقط بر مبنای مطالب موجود در متن به تعدادی سوال پاسخ می‌دهید. آنچه در این نوع از سوالات سنجیده می‌شود، توانایی شما در درک و تجزیه و تحلیل یک متن است، نه دانش شما، یا قضاوت شما در مورد درستی یا نادرستی مطلب.

سوالات فصل اول

نکته مهم: در بخش سوالات در تمام فصول این کتاب، اگر مقابل تستی QR Code مشاهده کردید، به این معنی است که آن تست به صورت تشریحی در یک ویدئو با توضیحات کامل حل شده است. تماشای این ویدئوها کمک زیادی به شما خواهد کرد تا استراتژی‌های مناسب برای حل تست‌ها را بیاموزید.

راهنمایی: در این بخش یک هتن داده شده است. این هتن را به دقت بخوانید و پاسخ سوال‌هایی را که در ادامه آن آمده است، با توجه به آنچه می‌توان از هتن استنتاج یا استنباط کرد، انتخاب کنید.

درک مطلب

ساختن گرایی (Constructivism)، به عنوان یک رویکرد چند رشته‌ای، مکتبی جدید است که با نام‌های پیازه و ویگوتسکی قرین است. تلفیق پارادایم‌های زبان‌شناسی، روان‌شناسی و جامعه‌شناسی از ویژگی‌های این رویکرد است که در ادامه به دیدگاه‌های شناختی و اجتماعی به عنوان دو شاخه ساختن گرایی اشاره می‌شود. در نسخه شناختی ساختن گرایی، تاکید بردانش آموز است که مفاهیم یا واقعیت را ساخته و شکل می‌دهد و به عبارتی دانش آموز باید خود دانش پیچیده را کشف و منتقل کند. برای پیازه، یادگیری یعنی فرایند رشدی که مستلزم تغییر، خود تعمیمی و ساختن است و هر تجربه یادگیری بر پایه تجارب و معلومات قبلی حاصل می‌شود.

ساختن گرایی اجتماعی بر اهمیت تعامل اجتماعی و یادگیری مشارکتی در ساختن مفاهیم احساسی و شناختی از واقعیت استوار است. سخنگوی ساختن گرایی اجتماعی ویگوتسکی است که معتقد است مفهوم سازی و تفکر به طور اجتماعی شکل می‌گیرد و حاصل تعاملات اجتماعی دانش آموزان با محیط است. در مفهوم «محدوده تقریبی رشد» که توسط ویگوتسکی مطرح شده بر نقش مهم تعامل بین معلم و دانش آموزان، و دانش آموزان با یکدیگر در یادگیری تأکید می‌شود. «محدوده تقریبی رشد» وظایفی را که دانش آموز به تنهایی قادر به انجام آن‌ها نیست ولی با کمک معلم، همگروهی‌های توانمند و بزرگسالان خود قادر به انجام آن‌ها می‌شود را توضیح می‌دهد. بر این اساس باید ریشه‌های شناخت را در تعاملات اجتماعی جستجو کرد.

(فرهنگیان ۱۴۰۳- زبان)

مشاهده محتوای مطلب (۱۱)

۱ طبق پاراگراف اول، کدام مورد زیر در خصوص ساختن گرایی ذکر نشده است؟

- ۱ رویکردی چندرشته‌ای و جدید است.
- ۲ با نام‌های پیازه و ویگوتسکی همراه است.
- ۳ از زبان‌شناسی، روان‌شناسی و جامعه‌شناسی بهره می‌برد.
- ۴ در نتیجه تلفیق و تکامل دیدگاه‌های شناختی و اجتماعی، ظهور کرد.

(فرهنگیان ۱۴۰۳- زبان)

۲ مطابق متن، کدام یک از گزاره‌های زیر صحیح است؟

- ۱ نقش فعال دانش آموز، که در ساختن گرایی شناختی مورد تأکید است، تحت تأثیر مفهوم «محدوده تقریبی رشد» ویگوتسکی ظهور و بروز پیدا کرد.
- ۲ ساختن گرایی اجتماعی را می‌توان نگرشی جدید دانست که در آن نقش تعاملات اجتماعی دانش آموزان در مفهوم سازی پر رنگ است.
- ۳ براساس نظریه پیازه، یادگیری یعنی انتقال دانش از معلم به دانش آموز در فرایندی که در آن معلم نقش اصلی را ایفا می‌کند.
- ۴ در نظریه ویگوتسکی، تعامل دانش آموزان با یکدیگر مهم‌ترین فاکتور تأثیرگذار بر یادگیری است.

(فرهنگیان ۱۴۰۳- زبان)

۳ متن حاضر، اطلاعات کافی برای پاسخ دادن به کدام پرسش‌های زیر را دارد؟

- الف چه زمانی ویگوتسکی مفهوم «محدوده تقریبی رشد» را برای اولین بار مطرح کرد؟
- ب آیا در ساختن گرایی اجتماعی، منشأ ساخت را باید در تجربیات درونی خود دانش آموز جستجو کرد؟
- ج نخستین نقدی که پیازه بر ساختن گرایی اجتماعی وارد کرد، متأثر از کدام یک از پارادایم‌های زبان‌شناسی، روان‌شناسی و جامعه‌شناسی بود؟

۴ «ب» و «ج»

۳ فقط «ج»

۲ فقط «الف»

۱ فقط «ب»

راهنمایی: در این بخش، یک متن داده شده است. این متن را به دقت بخوانید و پاسخ سوال‌هایی را که در ادامه آن آمده است، با توجه به آنچه می‌توان از متن استنتاج یا استنباط کرد، انتخاب کنید.

درک مطلب

یکی از ارکان اصلی نظام آموزش ریاضی، معلم ریاضی است. تجربه نشان داده است که هر قدر هم که برنامه‌ریزی آموزشی دقیق و علمی انجام شود و روش‌های پیشنهادی تدریس مبتنی بر تحقیق و یافته‌های پژوهشی باشد در صورت عدم استقبال معلمان ریاضی از آنها، چه به دلیل نداشتن باورها به آن برنامه‌ها و روش‌ها و چه به دلیل نداشتن دانش لازم، آن برنامه‌ریزی آموزشی محکوم به شکست خواهد بود. از این رو می‌توان ادعا کرد که شناسایی ظرفیت‌های موجود در جامعه معلمان ریاضی و برنامه‌ریزی برای آموزش‌های قبل و ضمن خدمت آنها، جزو اولین قدم‌ها برای ایجاد تحول در آموزش ریاضی مدرسه‌ای است.

از طرفی، آموزش آموزگاران (معلمان دوره ابتدایی) از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است؛ زیرا علاوه بر مولفه‌های متعدد تأثیرگذار بر آموزش ابتدایی، به پشتوانه تحقیقات متنوع در حوزه‌های مختلف روانشناسی کودک نیز، ارجحیت تربیت معلمی آموزگاران، بر تربیت موضوعی / محتوایی ایشان، در همه جای جهان، تبدیل به یک رسم مألوف شده است؛ در عین حال، آموزگارانی که تربیت‌شان عمومی است، پایه‌گذار یادگیری‌های تخصصی / موضوعی دانش‌آموزان در ریاضی و سایر موضوع‌های درسی هستند. بدین سبب، برنامه‌های تدوین شده جهت آموزش و ارتقای یادگیری معلمان عمومی با معلمان موضوعی تفاوت بسیار دارد و این در حالیست که آموزش هر دو دسته از معلمان در مجموعه «تربیت معلم» قرار می‌گیرد.

(فرهنگیان ۱۴۰۳- ریاضی)

مشاهده محتوای مطلب (۱۲)

۴ منظور از واژه «مألوف» که در متن زیر آن خط کشیده شده، کدام است؟

۱ جنجالی

۲ جدید

۳ دانشگاهی

۴ مرسوم

(فرهنگیان ۱۴۰۳- ریاضی)

۵ کدام مورد زیر را می‌توان به درستی از پاراگراف اول متن استنباط کرد؟

۱ حداقل در برخی از کشورها، معلم ریاضی اصلی‌ترین رکن نظام آموزش ریاضی است.

۲ در موفقیت برنامه‌ریزی‌های آموزشی در نظام آموزش ریاضی، نقش معلم ریاضی را نمی‌توان نادیده انگاشت.

۳ در یک نظام آموزشی کارآمد، نقش معلمان ریاضی بسیار مهم‌تر از نقش معلمان موضوعات غیرنظری، مانند ورزش است.

۴ آموزش ریاضی مدرسه‌ای نیازمند تحولی جدی است، که اولین گام در این جهت، شناسایی ظرفیت‌های موجود در جامعه معلمان ریاضی است.

(فرهنگیان ۱۴۰۳- ریاضی)

۶ متن حاضر، اطلاعات کافی برای پاسخ دادن به کدام پرسش‌های زیر را دارد؟

الف متداول‌ترین دلیل ناکارآمدی روش‌های پیشنهادی تدریس در نظام‌های آموزشی چیست؟

ب چرا آموزش معلمان دوره ابتدایی دارای اهمیت ویژه‌ای است؟

ج چرا علیرغم تفاوت معلمان عمومی و معلمان موضوعی، آموزش آن‌ها تحت عنوان واحد «تربیت معلم» انجام می‌شود؟

۴ فقط «الف»

۳ فقط «ب»

۲ فقط «ج»

۱ «الف» و «ج»

۴۰۴ دو نوع چای به قیمت هر کیلوگرم ۱۵ و ۲۰ هزار تومان را به ترتیب به چه نسبت هایی مخلوط کنیم تا چای با قیمت ۱۶,۵۰۰ تومان برای هر کیلوگرم حاصل شود؟

- ۱ به ۳ ☐ ۲ به ۵ ☐ ۳ به ۵ ☐ ۴ به ۷ ☐

۴۰۵ نسبت بلندی درخت سپیدار به بلندی درخت نارون مثل $\frac{1}{8}$ به $\frac{2}{3}$ است. اگر اختلاف بلندی این دو درخت $\frac{1}{3}$ متر باشد، بلندی درخت نارون چند متر است؟

- ۵/۳ ☐ ۵ ☐ ۴ ☐ ۳ ☐

۴۰۶ نسبت پول مسعود به امین مثل $\frac{1}{4}$ به $\frac{1}{5}$ است و نسبت پول مسعود به محمود مثل $\frac{1}{3}$ به $\frac{1}{8}$ است. اگر مجموع پول آن ها ۱۷۴۰۰ تومان باشد، اختلاف پول امین و محمود چقدر است؟

- ۷۸۰۰ ☐ ۶۴۰۰ ☐ ۵۶۰۰ ☐ ۳۴۰۰ ☐

۴۰۷ سن دو نفر ۱۲ و ۱۸ سال است. مبلغ ۱۵۵۰۰۰ تومان را بین آن دو نفر به نسبت عکس سن آنها تقسیم می کنیم، به نفر ۱۲ ساله چقدر پول می رسد؟

- ۹۱۰۰۰ ☐ ۹۵۰۰۰ ☐ ۹۲۰۰۰ ☐ ۹۳۰۰۰ ☐

۴۰۸ برای تهیه ۲۰ عدد از نوعی شیرینی، به ۷ کیلوگرم کره، ۸ کیلوگرم شکر و ۹ کیلوگرم آرد نیاز داریم. اگر در حال حاضر ۲۱ کیلوگرم کره، ۳۲ کیلوگرم شکر و ۱۸ کیلوگرم آرد داشته باشیم، چند عدد از این نوع شیرینی می توانیم درست کنیم؟ از کدام مواد چه مقدار باقی می ماند؟

- ۱ ☐ ۴۰ عدد شیرینی، ۱۶ کیلو شکر، ۷ کیلو کره ☐ ۲ ☐ ۶۰ عدد شیرینی، ۱۶ کیلو شکر، ۲۱ کیلو کره ☐ ۳ ☐ ۴۰ عدد شیرینی، ۲۱ کیلو شکر، ۱۶ کیلو کره ☐ ۴ ☐ ۶۰ عدد شیرینی، ۱۴ کیلو شکر، ۱۶ کیلو کره

۴۰۹ یک مهندس، سه برابر یک تکنسین حقوق می گیرد. اگر مهندسی، سه تکنسین داشته باشد و با هم ۳۰ روز کار کنند و ۳۶۰۰۰۰۰۰ تومان حقوق بگیرند، حقوق تکنسین ها چند تومان است؟

- ۱۶۰۰۰۰۰۰ ☐ ۱۸۰۰۰۰۰۰ ☐ ۱۹۰۰۰۰۰۰ ☐ ۱۶۵۰۰۰۰۰۰ ☐

۴۱۰ در یک سالن ۳۲ ردیف صندلی قرار داده اند و در هر ردیف ۲۷ صندلی چیده شده است. اگر از تعداد صندلی ها در هر ردیف، ۳ صندلی کم کنند، چند ردیف باید اضافه نمایند تا ظرفیت سالن تغییر نکند؟

- ۳۰ ☐ ۳۴ ☐ ۳۶ ☐ ۳۸ ☐

۴۱۱ ۵ نفر با روزی ۶ ساعت کار، $\frac{1}{4}$ از کاری را ۴ روزه انجام می دهند. ۶ نفر با روزی ۴ ساعت کار، $\frac{4}{5}$ واحد از آن کار را در چند روز انجام می دهند؟

- ۴ ☐ ۶ ☐ ۸ ☐ ۱۰ ☐

محاسبات درصدی

مشاهده محتوای مطلب (۵۶)

۴۱۲ داوود کالایی را به $\frac{3}{4}$ قیمت درج شده روی آن خریداری کرده و آن را ۲۰ درصد بیشتر از قیمت درج شده می فروشد. او در این معامله چند درصد سود می کند؟ (فرهنگیان ۱۴۰۳-۱۴۰۴)

- ۳۵ ☐ ۴۵ ☐ ۴۰ ☐ ۳۵ ☐

۴۱۳ در دفترچه اختصاصی آزمون سراسری گروه امتحانی ریاضی و فنی که شامل سه درس ریاضی، فیزیک و شیمی است، ۴۰ درصد سوالات مربوط به درس ریاضی، $\frac{1}{3}$ سوالات مربوط به فیزیک و سوالات فیزیک از سوالات شیمی، ۱۰ تا بیشتر است. مجموعه سوالات فیزیک و شیمی، چه تعداد از سوالات ریاضی در این دفترچه، بیشتر است؟

- ۴۰ ☐ ۳۰ ☐ ۲۰ ☐ ۱۵ ☐

پاسخ‌های مبحث یک

فصل یک: درک مفهوم متن

۱ گزینه «۴» صحیح است.

در پاراگراف اول به دیدگاه‌های شناختی و اجتماعی به عنوان دو شاخه ساختن‌گرایی اشاره شده است، نه تلفیق.

۲ گزینه «۲» صحیح است.

به جمله زیر توجه کنید:

«ساختن‌گرایی ساختن‌گرایی اجتماعی و یگوتسکی است که معتقد است مفهوم‌سازی و تفکر به طور اجتماعی شکل می‌گیرد و حاصل تعاملات اجتماعی دانش‌آموزان با محیط است.»

۳ گزینه «۱» صحیح است.

در جمله آخر متن داریم: «باید ریشه‌های شناخت را در تعاملات اجتماعی جستجو کرد.»

این جمله پاسخ سؤال «ب» است.

۴ گزینه «۴» صحیح است.

واژه مألوف در فرهنگ لغات، به معنای الفت‌گرفته؛ خوگرفته آمده است از این لغت با معنای معمول، دمخور، عادت‌گرفته، مانوس، همدم نیز استفاده می‌شود که در میان گزینه‌ها کلمه مرسوم به این معانی نزدیک تر است. با دقت در متن نیز، به این جمله توجه می‌کنیم:

... در همه جای جهان، تبدیل به یک رسم مألوف شده است ...

چیزی که در همه جای جهان به کار می‌رود، طبیعتاً «مرسوم» است.

۵ گزینه «۲» صحیح است.

■ بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): در پاراگراف اول، معلم ریاضی یکی از ارکان اصلی معرفی شده، نه اصلی‌ترین رکن. گزینه (۱) رد است.

گزینه (۳): در متن پاراگراف اول نگفته که نقش معلم ریاضی نسبت به نقش سایر معلمان مهم تر است.

گزینه (۴): در متن پاراگراف اول نگفته که آموزش ریاضی نیازمند تحولی جدی است.

۶ گزینه «۳» صحیح است.

الف) در متن، دلایل شکست (ناکارآمدی) روش‌های پیشنهادی تدریس را گفته، نه متداول‌ترین آنها را.

ب) در متن دقیقاً به این پرسش که «چرا آموزش معلمان دوره ابتدایی دارای اهمیت ویژه‌ای است؟» پاسخ داده شده است.

ج) در مورد علت یکسان بودن آموزش معلمان عمومی و معلمان موضوعی تحت عنوان مشابه «تربیت معلم» صحبتی در متن نشده است.

۷ گزینه «۲» صحیح است.

در پاراگراف اول نگفته که «سند تحول بنیادین» اولین سند ملی است که ... موضوع «پرهیز از غلبه رویکرد فنی و تجربی در آموزش» در متن پاراگراف آمده است.

۸ گزینه «۴» صحیح است.

با توجه به اینکه در خط اول می‌گوید:

«نظر به اینکه مدرسه یکی از عوامل محیطی موثر بر انتخاب رشته دانش‌آموزان دوره متوسطه است و...»

متوجه وجود عوامل مؤثر محیطی همچون مدرسه می‌شویم.

۹ گزینه «۱» صحیح است.

متن یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های ملی را معرفی کرده، نه مهمترین آنها را. پس به سوال «الف» نمی‌توان جواب داد.

در سه خط اول پاراگراف دوم، به سوال «ب» پاسخ داده شده است.

به این جمله توجه کنید: «این برنامه شامل جنبه‌هایی از آموزش است که فراتر از برنامه درسی قصد شده است.» اگر برنامه درسی را برابر با برنامه کلاسی در نظر بگیریم، سؤال «ج» را نیز می‌توان پاسخ داد.

۱۰ گزینه «۲» صحیح است.

■ بررسی گزینه‌ها:

گزینه (۱): در مورد ذاتی یا غیر ذاتی بودن هنر صحبتی در پاراگراف اول نشده است. گزینه (۲): به جمله زیر توجه کنید:

«این نوع آموزش به ایجاد توانایی‌های فراوان در دانش‌آموزان منجر می‌شود که از جمله آنها زمینه‌سازی برای پرورش خلاقیت و تخیل، نبوغ و نوآوری است.»

گزینه (۳): برعکس گفته از دیرباز به آموزش هنر توجه کرده‌اند.

گزینه (۴): در متن به فرعی بودن آموزش هنر اشاره نشده است.

۱۱ گزینه «۳» صحیح است.

به جملات زیر توجه کنید:

... از هنر به عنوان فرایند فهم مسائل اجتماعی و نیز محصولی که گفتمان عمومی اجتماعی ایجاد می‌کند، بهره گرفته می‌شود. هنرها هم بازتاب فرهنگ‌اند، و هم وسیله ارتباط داشتن فرهنگی. به علاوه هر فرهنگی اشکال هنری منحصر به فرد و شاخص‌های خود را دارد...

۱۲ گزینه «۱» صحیح است.

الف) در مورد اولین بار بودن مطلب، متن چیزی نگفته است.

ب) قسمتی که نظر کرنسکی را بیان می‌کند به سوال «ب» پاسخ می‌دهد.

ج) در متن روشی را توضیح داده ولی نگفته که بهترین روش است.

۱۳ گزینه «۲» صحیح است.

اشاره‌ای به درخواست و صلاحدید معلمان و دانش‌آموزان در متن نشده است

۱۴ گزینه «۳» صحیح است.

■ بررسی گزینه‌ها:

گزینه (۱): شیوه تکوینی و تراکمی از شیوه‌های قدیمی هستند.

گزینه (۲): خیر روش‌های سنتی و جدید با هم استفاده می‌شوند.

گزینه (۳): به جمله زیر توجه کنید:

«در همه نظام‌های آموزشی جهان، آموزش و یادگیری علوم تجربی از جایگاه ویژه‌ای برخوردار بوده و تلاش می‌شود تا دانش‌آموزان ضمن آشنایی با اصول و مفاهیم علوم تجربی، آگاهی‌های لازم برای یک شهروند مطلوب را کسب نمایند.»

گزینه (۴): چنین چیزی در متن مطرح نشده است.

۱۵ گزینه ۴ صحیح است.

جواب سوال «الف» داده شده: «لذا آموزش و یادگیری ضمن ارتباط با یکدیگر، دو فرآیند مستقل اند و بر همین اساس، ارزشیابی از آموزش معلم و میزان یادگیری دانش آموزان ضرورت دارد تا بازده برنامه های آموزشی روشن شود.»

ب در مورد اینکه کدام روش نوین ارزشیابی بیشترین کاربرد را دارد، صحبتی نشده است.

ج به کشوری اشاره نشده است.

۱۶ گزینه ۳ صحیح است.

در گزینه ها به سادگی می توانید کلمات مشابه داخل متن را تشخیص دهید و پاسخ را پیدا کنید:

۱ هدف از آموزش، آسان سازی یادگیری است.

۲ میان معلم و یادگیرنده کنش متقابل وجود دارد.

۳ یادگیری ناشی از تجربه است.

۴ یادگیری توسط یادگیرنده انجام می شود.

۱۷ گزینه ۲ صحیح است.

در این سوال، گزینه ها کلمات کلیدی دارند که در متن بوده است. بنابراین به سادگی می توانید بر اساس کلمات کلیدی مطلب مرتبط را در متن پیدا کنید و گزینه درست را تشخیص دهید.

۱ تدریس و پرورش زوایای مختلف نگاه به یک مفهوم هستند.

۲ گزینش مواد آموزشی و طرح آموزشی، مواردی هستند که تفاوت آموزش و تدریس را نشان می دهند.

۳ درک هنجارهای متداول در حیطه تدریس قرار می گیرد.

۴ رشد جسمانی زیرمجموعه پرورش قرار نمی گیرد.

۱۸ گزینه ۴ صحیح است.

ابتدای پاراگراف دوم با «تدریس و پرورش نیز مفاهیمی متفاوت از آموزش هستند.» شروع می شود و پس از آن ویژگی های متفاوت تدریس و پرورش را توضیح می دهد. پس می توانیم به سوال «الف» پاسخ دهیم.

در پاراگراف اول «توجه کنید که فعالیت های آموزشی با هدف تسهیل یادگیری از سوی معلم ...» نقش معلم را توضیح می دهد.

۱۹ گزینه ۳ صحیح است.

به طور کلی توازن به معنی برابری، تعادل، قرینه، موازنه، هم سنگی و ... است.

۲۰ گزینه ۱ صحیح است.

به جمله زیر توجه کنید:

وقتی نتوانیم رویدادهایی که در جهان رخ می دهند را درک کنیم، دچار عدم تعادل می شویم و این عدم تعادل، محرک ما برای رشد و تحول است.

۲۱ گزینه ۳ صحیح است.

پاسخ سوال «ج» در متن نیست، زیرا به جذب و سازگاری اشاره ای نشده است.

۲۲ گزینه ۴ صحیح است.

مطابق جمله ابتدای پاراگراف دوم، ویگوتسکی و پیازه اختلاف نظر داشتند. «برخلاف تصور پیازه که معتقد بود رشد کودکان باید لزوماً قبل از یادگیری آنها رخ دهد، ویگوتسکی استدلال کرد که ...»

۲۳ گزینه ۲ صحیح است.

«ویگوتسکی معتقد است که کودک بیشتر از طریق تعاملات اجتماعی و با کمک مربی (والدین یا معلم) یاد می گیرد.»

۲۴ گزینه ۱ صحیح است.

در بین سوالات تنها سوال مربوط به سن پیازه در زمان فوت در متن پاسخ داده نشده است.

۲۵ گزینه ۳ صحیح است.

برای هر گزینه به جملات زیر توجه کنید:

گزینه ۱: نظریات متعددی در مورد هوش وجود دارد.

گزینه ۲: ... نظریه سه بخشی استرنبرگ است که گسترش تازه تر آن به نام هوش موفق نام گرفته است.

گزینه ۳: بعضی افراد در بعضی از این هوش ها قوی هستند، درحالی که بعضی دیگر ممکن است در همه این هوش ها قوی باشند.

گزینه ۴: استرنبرگ هوش تحلیلی را توانایی انسان در برخورد مؤثر با مسائل تعریف کرد که معرف توانایی کلامی و ... است.

۲۶ گزینه ۱ صحیح است.

رفتار هوشمندانه، گاهی منعکس کننده توانایی فرد در برخورد مؤثر با یک موقعیت یا تکلیف جدید است و ...

۲۷ گزینه ۲ صحیح است.

توجه داشته باشید که در متن، سه نوع هوش از نظریه استرنبرگ آورده شده و پس تنها یک نظریه در متن داریم.

۲۸ گزینه ۴ صحیح است.

به جمله زیر توجه کنید:

تدریس، یک فرایند است و عوامل بی شماری در آن نقش دارند که همه آنها قابل مطالعه و کنترل نیستند، ...

۲۹ گزینه ۱ صحیح است.

از آنجا که در فرایند تدریس، اصل بر مهیا نمودن یک محیط مناسب برای تعامل شاگردان با معلم و بررسی نمونه یادگیری است، لذا الگوی تدریس نیز توصیف گر محیط یادگیری است و

۳۰ گزینه ۱ صحیح است.

به جمله زیر توجه کنید:

لذا الگوی تدریس نیز توصیف گر محیط یادگیری است و در دامنه این توصیف موارد بسیاری چون طرح ریزی، برنامه تحصیلی، دوره ها، واحدها و مطالب آموزشی و ... قابل جستجو است.

۳۱ گزینه ۳ صحیح است.

در پاراگراف اول اهداف آموزش و طبقه بندی مازلو (نظر روانشناس) ذکر شده و در پاراگراف دوم طبقه بندی مازلو (نظر روانشناس) با مثال توضیح داده شده است.

۳۲ گزینه ۲ صحیح است.

به جمله زیر توجه کنید:

از آنجا که اهداف نظام های آموزشی تبدیل رفتارهای نامطلوب و یا نسبتاً مطلوب دانش آموزان به رفتارها و عملکردهای مطلوب علمی، اجتماعی و فرهنگی می باشد، ...

فصل ۷

دین و زندگی پایهٔ هفتم

(رشته‌های آموزشی ریاضی و فیزیک، علوم تجربی، علوم انسانی، فنی‌حرفه‌ای و کار دانش)

آهنگ سفر

سرنوشت ابدی انسان‌ها بر اساس اعمال آنان در دنیا تعیین می‌شود، بنابراین لازم است تا در این دنیا قدم در مسیری بگذاریم که موفقیت آن حتمی باشد و سرانجام و آخرتی آباد را برای ما رقم بزند. هدف از خلقت انسان رسیدن به مقام قرب خداوند است پس در حقیقت، او مسیر و هدف اصلی زندگی ماست. هر کس این نکته را دریابد و زندگی خود را در مسیر این هدف قرار دهد، در دنیا زندگی لذت‌بخش و مطمئن و در آخرت رستگاری ابدی را به دست خواهد آورد. برای رسیدن به این هدف برنامه‌ریزی لازم داریم و برای برنامه‌ریزی نیز اقداماتی لازم است. اقدامات لازم برای گام گذاشتن در مسیر قرب الهی و ثابت قدم ماندن در این راه:

۱. تصمیم و عزم برای حرکت
۲. عهد بستن با خدا
۳. مراقبت
۴. محاسبه و ارزیابی

۱. تصمیم و عزم برای حرکت

عزم به معنای اراده و تصمیم بر انجام کاری است. آدمی با عزم خویش آنچه را که انتخاب کرده است عملی می‌سازد. البته عزم و اراده انسان‌ها متفاوت است. هر قدر عزم قوی‌تر باشد، رسیدن به هدف آسان‌تر است. استواری بر هدف، شکیبایی و تحمل سختی‌ها برای رسیدن به آن هدف، از آثار عزم قوی است. کارهای بزرگ، عزم‌های بزرگ می‌خواهد. به همین جهت بعد از سفارش‌هایی که لقمان حکیم به فرزندش می‌کند و راه و رسم زندگی را به او نشان می‌دهد؛ به وی می‌گوید:

بر آنچه (در این مسیر) به تو می‌رسد صبر کن.
که این از عزم و اراده در کارهاست.

﴿وَالصَّبْرُ عَلَى مَا أَصَابَكَ﴾
﴿إِنَّ ذَلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ﴾

نکته: استواری بر هدف، شکیبایی و تحمل سختی‌ها برای رسیدن به آن هدف، از آثار عزم قوی است.

۲. عهد بستن با خدا

کسی که می‌خواهد در مسیر قرب الهی گام بردارد، با خدای خود پیمان می‌بندد، که آنچه خداوند برای رسیدن به این هدف مشخص کرده است، انجام دهد و همچنین از انجام آنچه که ما را از این هدف دور می‌سازد، اجتناب کند. خداوند راه رستگاری ما را قرین رضایت خود ساخته است؛ یعنی وقتی خدا از ما راضی خواهد بود که ما در مسیر رستگاری و خوشبختی خود گام برداریم و آنگاه از ما ناخشنود خواهد بود که به خود ظلم کنیم و در مسیر هلاکت خود قدم گذاریم.

دو پیشنهاد درباره عهد با خدا:

۱. برای عهد بستن، بهترین زمان‌ها را انتخاب کنیم. مانند بعد از نماز، شب‌های قدر و ...
۲. عهد و پیمان خود را در زمان‌های معینی، مانند آخر هر هفته یا شب قدر هر سال و ... تکرار کنیم تا استحکام بیشتر پیدا کند.

تدبیر قرآن

- و هر کس که نسبت به عهدی که با خدا بسته وفا کند، به زودی پاداش عظیمی به او خواهد داد. (فتح، ۱۰)
- کسانی که پیمان الهی و سوگندهای خود را به بهای ناچیزی می‌فروشند آنها بهره‌ای در آخرت نخواهند داشت؛ و خداوند با آنها سخن نمی‌گوید و به آنان در قیامت نمی‌نگرد و آنها را (از گناه) پاک نمی‌سازد و عذاب دردناکی برای آنهاست. (آل‌عمران، ۷۷)
- به پیمانی که با من بسته‌اید وفا کنید تا من نیز به پیمان شما وفا کنم. (بقره، ۱۴۰)

تدبر قرآن

- تدبر در آیات صفحه قبل نشان می‌دهد که کسانی که پیمان‌ها خود را با خدا می‌شکنند؛ بهره‌ای از آخرت نمی‌برند، خدا با آنها سخن نمی‌گوید و در قیامت به آنان نمی‌نگرد و آنها را از گناه پاک نمی‌سازد و عذابی دردناک خواهند داشت.
- و کسانی که به عهد و پیمان خود با خدا عمل می‌کنند؛ به زودی پاداشی عظیم دریافت می‌کنند، و خدا به پیمان خود با ایشان وفا می‌کند.

۳ مراقبت

وفای بر عهد، رضایت خدا را در پی دارد و شکستن پیمان، شرمندگی در مقابل او را به دنبال می‌آورد. عهدي که بسته شود مانند نوزاد است که شکستنش به آن آسیب می‌زند.

امام علی (ع) می‌فرماید:

گذشت ایام آفاتی در پی دارد و موجب از هم گسیختگی تصمیم‌ها و کارها می‌شود.

۴ محاسبه و ارزیابی

با محاسبه میزان موفقیت و وفاداری به عهد، به دست می‌آید و عوامل موفقیت یا عدم موفقیت، شناخته می‌شود. بعد از محاسبه، اگر در انجام عهد موفق بودیم از خدا به عنوان بزرگترین پشتیبانمان تشکر کنیم. اگر سستی کرده‌ایم، خود را عتاب و سرزنش کنیم و با تصمیم قوی‌تر دوباره با خدا عهد ببندیم. به یاد داشته باشیم که یک حسابرسی بزرگ در قیامت در پیش داریم و اگر خودمان در اینجا به حساب خود نرسیم، در قیامت به طور جدی اعمال ما را محاسبه خواهند کرد.

پیامبر اکرم (ص) فرمود:

حَاسِبُوا أَنْفُسَكُمْ قَبْلَ تَحْسِبُوا «به حساب خود رسیدگی کنید، قبل از اینکه به حساب شما برسند.»

از امیرالمومنین علی (ع) پرسیدند: زیرک‌ترین انسان کیست؟

فرمود: کسی که از خود و عمل خود برای بعد از مرگ حساب بکشد.

پرسیدند: چگونه؟

فرمود: چون صبح تا شب به کار و زندگی پرداخت، در شب به خود برگردد و بگوید: ای نفس! امروز روزی بود که بر تو گذشت و دیگر باز نمی‌گردد. خدا درباره این روز از تو خواهد پرسید که آن را چگونه گذراندی و در آن چه کردی؟ آیا به یاد او و سپاس از او بودی؟ آیا گره از کار فروبسته مومنی گشودی؟ آیا گرد غم از چهره‌ای زدودی؟ آیا ...؟

امام علی (ع) در رابطه با آثار محاسبه فرمودند:

مَنْ حَاسَبَ نَفْسَهُ وَقَفَ عَلَى عَيْبِهِ وَ احْطَ بِذُنُوبِهِ وَ اسْتَقَالَ الذُّنُوبَ وَ اصْلَحَ الْعِيوبَ ثَمَرُهُ الْمَحَاسَبَةُ صِلَاحُ النَّفْسِ مَنْ حَاسَبَ نَفْسَهُ سَعِدَ	«کسی که محاسبه نفس خویشتن کند، بر عیوب خویش واقف می‌شود، و از گناهانش با خبر می‌گردد [و به دنبال آن] از گناه توبه می‌کند، و عیوب را اصلاح می‌نماید. میوه درخت محاسبه، اصلاح نفس است، کسی که به محاسبه خویشتن پردازد، سعادت‌مند می‌شود.»
---	---

علامه طباطبایی در پاسخ به پرسش جوانی که راهی عملی برای تسلط بر نفس خواسته بود، توصیه کردند:

توبه کنید و به مراقبه و محاسبه نفس پردازید.

□ پیامبر و اهل بیت ایشان، برترین اسوه‌ها

برای حرکت در مسیر هدف، وجود اسوه و الگوهایی که راه را با موفقیت طی کرده و به مقصد رسیده‌اند، بسیار ضروری است. وجود اسوه و الگو در مسیر هدف مزایای زیر را دارد:

اولاً: وجود این الگوها به ما ثابت می‌کند که این راه موفقیت‌آمیز است.
ثانیاً: می‌توان از تجربه آنان استفاده نمود و مانند آنان عمل کرد.
ثالثاً: از همه مهمتر می‌توان از آنان کمک گرفت و با دنباله‌روی از آنان سریع‌تر به هدف رسید.

نکته: قرآن کریم پیامبر را به عنوان الگو معرفی می‌کند و می‌فرماید: «رسول خدا پر شما نیکوترین اسوه است». پیامبر نیز همواره ما را به الگو گرفتن از اهل‌پیت دعوت کرده است. اگر پرسیده شود که چگونه می‌شود انسان‌های بزرگی را که حدود ۱۴۰۰ سال قبل زندگی کرده‌اند، اسوه قرار داد؟ پاسخ این است که اسوه بودن آن بزرگان مربوط به اموری که به طور طبیعی و با تحولات صنعتی تغییر می‌کنند، نیست. وسایل حمل و نقل، وسایل خانه، امکانات شهری، شکل و جنس پارچه‌ها و لباس‌ها از این قبیل‌اند. اسوه بودن در اموری است که همواره برای بشر خوب و یا ارزش‌پوده‌اند. عدالت، گذشت، فداکاری، مهرپانی، داشتن نظم و برنامه در زندگی و... از ارزش‌هایی است که همواره مورد احترام بشر بوده است و با گذشت زمان، حتی درک بهتری از آنها نیز به دست آمده است.

به طور مثال، امام حسین علیه السلام از پدر گرامی خود نقل می‌کند که رسول خدا صلی الله علیه و آله در منزل، اوقات خود را به سه تقسیم می‌کرد. قسمتی برای عبادت، قسمتی برای اهل خانه و قسمتی برای رسیدگی به کارهای شخصی. سپس آن قسمتی را که به خود اختصاص داده بود، میان خود و مردم تقسیم می‌کرد و مردم را به حضور می‌پذیرفت و به کارهایشان رسیدگی می‌کرد. برنامه‌ریزی و تقسیم زمان، درس و الگویی همیشگی است که از این حدیث به دست می‌آید. اگر پرسیده شود که چگونه ما می‌توانیم یک انسان معصوم را الگو و اسوه خود قرار دهیم؟ پاسخ این است که ما داستان معصوم را اسوه کامل خود قرار می‌دهیم، نه به این معنی که عین او باشیم بلکه بدین معنا که در حد توان از ایشان پیروی کنیم و خود را به راه و روش ایشان نزدیک‌تر کنیم. امیرالمؤمنین درباره چگونگی پیروی از ایشان می‌فرماید: آگاه باش برای هر پیروی کننده‌ای، امام و پیشوایی است که باید از او تبعیت کند و از علم او کسب نور کند. هشیار باش، امام شما از دنیایش به دو لباس کهنه و از خوراکش به دو قرص نان کفایت کرده است. اما شما قطعاً توانایی این قناعت را ندارید؛ ولی با پرهیزکاری و کوشش در راه خدا، عفت و درستکاری مرا یاری کنید. عمل کنید، عمل؛ سپس آن را ناتمام نگذارید و به پایان برسانید و در تصمیمی که گرفته اید استقامت بورزید، استقامت. صبور باشید، صبور. پرهیزکاری پیشه کنید، پرهیزکاری. قطعاً برای شما است پایانی [بهشت]، پس خود را به آن پایان برسانید. با انجام آنچه خداوند از حق خود بر شما واجب کرده است و وظایفی که برای شما بیان داشته است، به خداوند روی آورید. من شاهد شما هستم و روز قیامت به نفع شما شهادت خواهم داد. (نهج البلاغه، حکمت ۱۷)

دوستی با خدا

محبت و دوستی سرچشمه بسیاری از تصمیم‌ها و کارهای انسان است و همین محبت‌هاست که به زندگی آدمی جهت می‌دهد. به هر میزان که محبت شدیدتر باشد، تأثیر آن در زندگی عمیق‌تر و گسترده‌تر است.

معیار ارزش واقعی انسان

اگر می‌خواهید بدانید یک انسان چقدر ارزش دارد، ببینید به چه چیزی علاقه دارد و به چه چیزی عشق می‌ورزد. کسی که عشق او خداوند متعال است، ارزشش به اندازه خداست.

امام علی علیه السلام می‌فرماید:

ارزش هر انسانی به اندازه چیزی است که دوست می‌دارد.

شعر زیر از مولوی، همین معنا را بیان می‌کند.

تا در هوس لقمه نانی، نانی

تا در طلب گهر کانی، کانی

هر چیز در جستن آنی، آنی

این نکته رمز اگر بدانی، دانی